

૪૩૭૯

ગુજરાતી.

बीजी चोपडीना अर्थ

કવિતાની સમજૂતી તથા વ્યા-
કરણના અન્વય સાથે.
છપાવિ પ્રસિદ્ધ કરનાર
પારેખ.

हरगोवनदास हरजीवनदास.

पुस्तकवाला.

बुकसेलर, महादेव रामचंद्र.

अमदावादमां.

શાહાપુર વનમાળીવાંકાની પેળમાં
હ. હ. પો. ગ્રંથોદય પ્રેસમાં છાપી
સવત. ૧૯૪૬—સન્ન. ૧૯૮૦
કીમ્મત ૨ આના.

ગુજરાતી બીજી ચોપડીના અર્થ.

(ના) નામ. (કિ) ક્રિયાપદ.	(સ) સર્વનામ. (અ) અભ્યય.	(વી) વીશિષણ. (કૃ) કૃદંત.
પાઠ ૧ લો. કેલનાં (કૃ) વાચતાં; પાર- અતાં. શીખામણ(ના)કાપદાનીવાત મળની (વી) મારી. માયવળે=મંબાળળે. ખાલીએ (કિ) સાદ કાહાડી ને કહીએ. અક્ષરે=દરકને; દરકે. બગાડશે (કિ) ખરાબ કરશે વાહ=અરે! એહો! દહાડા (ના) દિવસ- પૂરા (વિ) ખરાબર. ખોલ (ના) શબ્દ. ડાહી ડાહી=ડાંદાપણ બરેલી	કાપદાવાળી. માં (અ) ના, નહિ. ઠેકાણે (ના) જગે એ. બગડે (કિ) ખરાબ થાય ક'ડવાં (કિ) ચીરવાં. રહેલું (વી) જલદી. બણવું (કી) ચીખવું. ડીક (અ)ખરાબર;મારી રીતે કેક (અ) કાચું; બદ. તાણીને (કૃ) ખેંચીને. ધામે (વી) હળવે. માદે (ના) અતારે. ઝો (ના) મધળા; બધા. પાઠ ૨ જો. શોખાય=મારી દેખાય.	કારજ (ના) કામ. હેઠિ (ના) મન; દીક્ષ. ચોપડીએ=પોથીએ દરખાપ=પુરી થાય. મમજણ(ના) અકકલ મમજ વીગતેથી(ના) શબ્દે શબ્દની મમજણથી; વીગતવાર. માર (ના) મતલબ. ચોપાણ (ના) જેમાં ચાર પ- દ આવેલા હોય તે. મારી (વી) મળની. દેખી (કૃ) જોઇ. જીવ (ના) મન; ચીત. ખાલીને (કૃ) રાખીને. વીચર (ના) મનસૂચો.

(કવિતાની સમજૂતી.)

(૧).

મારી ચોપડીએ હોય તે મારી દેખાય. તે જોઇને આપણું મન ખુ-
શ થાય; પણ જો તે વીગતથી એટલે શબ્દે શબ્દ છુટે પાડીને વચાપ તો
તેમાંથી આપણું કામ થાય. ૧.

જેમ જેમ મન રાખીને વાંચે, તેમ તેમાં મમજણ આવે; પણ વાં-
ચ્યો જન્ય ને મનમાં કંઈ વિચાર કરે નહિ, તો તે માટેલી બધી મતલબ
મમજો નહિ. ૨.

પાઠ ૩ જો.

ચકલી (ના) મોટી ચકલી.
લાળ્યો=સેધને આવ્યો.

પુછપુ=તજવીજ કાઢી.

ગાંણાં (ના) રાજ
તપેલામાં (ના) પાતેલામાં

બારણામાં (ના) ધરમાં.

પેશાશે(કી) અવાશે; જવાશે
પાટો (ના) લાંબુ કાંડેલું ની

થઈ;

ચકલો (ના) ચલ્લો-
ઓરીને (ક) રાંધવા મુકીને.
બધી (વિ) મધળી-
ધડો (ના) મોરીઓ.
ઉતારો=લઈ લેઓ.
નાંખી (કી) ફેંકી.

પાઠ ૪ થો.

ફરિયાદ=રાવ; અરજ.
એકલાં (વિ) જાને.
પકડાવી (ક) બધાવી.
મંગાવ્યો=મોલાવ્યો.
મહારાજ=મોટારાજ
ગભરાઈને (ક) અકનાઈને
ગાભરો થઈને.

હુકમ (ના) ફરમામ.
કને (અ) પાસે; સોડે.
જવાબ (ના) ઉત્તર.
દીવો [(કિ) વાળ્યો.
જુહો (વી) લખાડ.
આડેબ (ના) મહેબત
ફાડીને (ક) ચીરીને.
ફાડ્યો (કી) ચીંચ્યો
ચીમ (ન) ચુસ્ચો.

પાઠ ૫ મો.

બુમેબુમ=ચાટે ઘાંટા.
ગોવાળીયા (ન) ગાય ભેં.
મનો ચરાવનાર.
ગોવાળ (ના) ગાયોનું ટોણુ
ગોવાળીઓ.

લેવટ (અ) છેલ્લે.

ગોવાળણી(નાં)ગોવાળીઆ-

નાં આપડી.

વળ્યો (કી) દીવો.
કાડયો=મહાર અણ્યો.
નાંખ્યો (કિ) ફેંક્યો.
કુટી (કી) ભાંગી.
કાણો (તી) એક આંખ આંખ
ધણો.

આગમ (અ) પામે.
ખીર=માળો દુધપાક
પોળી (ના) પડવાળી પાત-
ળી રાટના.
આપાડ (ન) ખેડેન.

પાઠ ૬ ઠો.

તપાવી (કી) ઉના કરી.
પાટખો (ના) લાકડાના પા-
ટીઆનું કરેલું ખેડવાનું
લુચ્ચાઈ (ના) દોગાઈ.
ઠોકયો (કી) મચ્યો; અફળ્યો
ઝીકયો.

લલચેળ (વી) રાતી રાવી;
બગધમતી.

રાસી (ક) તેડી.
જોડે (અ) માથે.
સોઢી=સોઢાના તવી.

ખુબ (અ) ઘણીજ.
ખુમ (ના) પોકાર; ઘાટો
જીડી (કી) ઉભી થઈ.
દાઝી (કી) બળી મુઈ.
ખોટી (વી) જુઠી; બનાવ-
ટની.

થોડ (અ) માફક.

વાંક (ના) તકસીર.

ફળ (ના) ફાપરો; હાંમલ.

પાઠ ૭ મો.

બહુ (વી) ઘણું; મઝ.
છાડી (ના) છાકરી.
ગાગર (ના) પાણી ભરવ-
નું ધડા કરનાં મેઢાં વા
મણુ.

ઓગડ (ના) દવા.
જો (ના) વાખ; સોમલ.
રોજ (અ) હંમેશાં.
બગાડે (કી) અરાખ કરે.
લુગડાં (ના) કપડાં.
મલાં (વી) ખનાંખ.

ડહી (વી) શણી.
ખોટી=અગમ; આડી.

માને (કી) કહ્યું કરે.
માંદી (વી) ખીમાર.
વધારે (વી) ઘણું; મઝ.

પાઠ ૮ મો.

વગ્ગ (ના) મેષ.
ખીત (ના) રાગ કાઢીને ગા-
વાનું.

ધેખરીઓ (વી) ધેખરાનાજી
વો ચીટોં.

પ્રમાદ (ના) આવાનું
નેવણ (ના) નેવાંએ.
કારેલું (ના) એક જાતનીત
રકારી.

રડો (ના) એકજાતનો પથું
ગાલો (કી) રાગ કાઢીને વો
લજો.

ઉની ઉની (વી) ગરમા ગરમે

મ; તવી પરથી કિતરેનેવી
શાક (ના) તરકારી.
નહારી (વી) અરાખ.
તાણી (કી) અચી.
અમલોછા? (કી) જાણોછા
અવરછે?

પાઠ ૬ મો.
એકજ (વી) સરખુ
જલ્મ (ના) ચીજ.
ટકું (ના) નાના પોડો.
પારકો (વી) અતરાવીને; પી
જા કાઢેનો.

પાઠ ૧૦ મો.
પ.કું (ન) મેઝનું અરચું
જાગવ (કી) મચાવ.
રાતે=દીવા થયા પછી.
પોતે=ગામનો ઉપરી.
નીરે (કિ) નાંખે.
મજાજ (ના) પરદામ.
જાતન (ના) બહાશ-
જકડા=જુદા; મમતી.
વાછડું=ગયનું અરચું.
વારો (ન) ધરની પછળ દો-
ર બાંધવાની ખુદ્દતીજગો
અરો (ન) ઉગતુ ધાત.
માંડું (વી) બીમાર; આજ્ઞ-
રી; કાઢેવી.

આસડવેમડ (ના) દવા અને
તેના ઉપાય.
આરવાને=પરાવવાને.
ઉમતું ધાત આવાને.
એતર (ના) અનોજ તથાખા

મ સાકે તેવી.
અણુ (કી) બાંધ.
વિચકીત (ક) આંધ પર લ.
છેને; જાડીને.
મુળી (વિ) મુળીઆંનાં.
પાડ ૧૧ મો.

મેન (ન) મન; મુખ
અહીઆંથી (અ) આડકાં.
જોથી.
અંદામાને=દેખાને.
કરાય=ચલાય; હરાય.
વીચાર (ન) મનમુખો.
વાંચે (અ) વાંછળ.

નીમરી=નસી; નાકળી
લાગ (ના) દાવ; તક.
મમજાવ્યું (કિ) સીઆમણ
દાને દહ્યું.
છુટું (વિ) અદવા વગરનું
મન (ના) મેરજ.
મજન (ના) મુજ.
ધાલું (વી)ગાંડું; અણુનમજનું
ડુંખી (વિ) હેરાન.
જક (ના) જુદા; પામ.
જોડે (કિ) મુકે; મેલ.

પાઠ ૧૨ મો.
કાંચો (કિ) જડગો; હાથઆ
વો.

અણુમમજ (ના) એ સમજ;
ખીન અકકલ.
વમડામાં (ના) વનમાં.
કાતર (ના) ઝુકા.
સટકીગયું=નાસીગયું.

કહયા (વિ) શણો.
દોર=ચોપગાં જાનવર.
જીંધી (ક) મુધ.
માડી રાતે=અધુ રાત ગઈ
ત્યારે.
જાનુ માનું (વિ) ગુપચુપ.
ઝાલાને (ક) પકડીને.
અતે=છેલે; છેવટે.
મનવી=કજ્જલ કરવી
ખલું (વિ) માર; રડું.
પોડેસી (ના) પાસેના ધરમાં
રહેનારા.
ડાહ્યા=શાહ્યા; અમજી.

પાઠ ૧૩ મો.
જેક (અ) ધણું; બહુ.
વાંચ (ના) કાડી ખાનારકા
અરચી તુ જાનવર.
માન્યું (કિ) કહ્યું કર્યું.
રામ (ના) રહેલાણ.
પરવાને (ક) ઉગતું. ધાસખા
વને.

પ્રાણુ (ના) જીવ.
વનમાં (ના) રાતમાં.
ડુંખીઉ (વિ) હેરાન.
ચીત (ના) મન.
અવરયા (ના) હાલ.
નાહું (કિ) જનું હું
મનમાંનું=મનને ગમે તેવું
હું; દીલ લાગ્યું.
વજલી (અ) પછી.
અજાણ=મણીતું નહીતું
એવિહ.

(કવિતાની સમજૂતી.) (૨)

વાડામાંથી બધાં દોર બાંધ્યાં હતાં, તેમાંથી એક પાડું છુટીને છેક આધુ નાસી ગયું, તેને ધાત્ર આવાનું મન થયું તેથી નાસીને તે જંગલમાં જવું રહ્યું. (૧)

પછી ત્યાં જંગલમાં એક વાણે તેનો જીવ લાવે, એવું અનુભવજ્ઞ તે દુઃખીજ થયું; જે બધાથી છુટ્ટ થવા જાય (બધાના મતથી ઉભટ્ટ આવે) તેના એવા હાલ સમજવા. (૨)

ખાંડ ૧૪ મેા.

માટી (ના) મટોડી.
પલાળેછે=ભીનાળેછે.
ચીકણી=ચોટે એવી
ઠીકરાના (ના) કાવના.
જરવાના (ક) ધાલવાના.
આધરકે [કી] જમાવે.
જાત (ન.) તરેહ; રીત.
ગોરમ (ના) દહી દુધનું પા-
ટીજે-હાલુ.
કાડીઆં (ના) દીવા કરવાના.
માટીના પાલા.
નરમ (વી) પોચી.
કામની (વી) ખામની.
ગોળી=પીવાનું પાણી બરી
મુકવાની; માટી.
મેડું=માગર ને ધડો.
દોહણી (ના) છાશ લાવવા-
ના ધાડવી.

કાણા (ના) અનાજ

ખાંડ ૧૫ મેા.

ખાળે (ના) કારે; કારણે.
જાણ્યા (કી) ધન થય.
જુગાડ [ના] જુલ્યાન.

ફેંકવા (કી) નાખવા.
કાયર (અ) ફેરાન
મંડ્યા (કી) મચ્યાં.
તળાવ=નાનું ઝરોવર.
પથરે (ના) પથરાયા.
જવાખ (ના) ઉતર.
ખડાખડ [ક] જોરયા.
ગરીબ [વી] અનાથ.
શા માટે(અ)કેમ? શુ કરવા?
રમત (ના) એલ; ગમત.
મંબળીને=માચવીને.
કશોએ (વી) કંઈપણ.

ખાંડ ૧૬ મેા.

ખેનવણી (ના) મધએર.
નોતર (ના) તેડ; કેરેણ.
ખુંગળી (ન) બળવું કંવા
ની વાંઝની નળી
વેલણુ (ના) રોટલી વણવાનું.
હથીયાર.
તપેલી [ના] પાતેલી.
કડછી (ના) નરમ ધાન જે
વાનું પિતળ કે સોઠાનું.
હથીયાર.
તામક (ના) ઠાંકણું.

વખત (ના) વેળા; સમય.
રાંધું (કી) રસોઈ કર.
નેવડે (અ) તેણે કરીને.
થાળી=નાનો ખુમચો.
વાડકા (ના) ધાવુના ચલાણા
લાવીને (ક) આણીને.
મુકયું (કી) મેલ્યું.

ખાંડ ૧૭ મેા.

મણા (ના) કમર.
ખાણી [ના] શેકવાથી કુટેલું
અન્ન, ને જીવાર જાળ-
રી વગેરે.
ખાવાનું (ના) કાચું રાઈ
શેકેલું તે.
પડુંઆ=ખાતને ઝીકીને ખાં
ડી ખનાવેલા તે
ખાંડવું=ખરાખ ખોલવું.
ટેવ (ના) આદત ખો
લડેછે (કી) વડેછે.
જરાએ [વી] લગારે.
કજીઓ (ના) ટટો.
મુકાવી (કી) મેલાવી.
લાવીશ (કી) આણીશ.
મેલેલી (વી) જાલેલી.

* પાઠ ૧૮ મો.

છોટીઆ=નાનો બાઈ.

નાનું (વી) નાનન.

બાળક (ન) બચ્ચું.

મેલાવ (કી) મુકાવ.

દેખાવડ=જાણાવડ.

બાઝો (ના) બાણીઆ; કી.

કલો; (ખેલેલનો) ડાકરો.

આઠડી (વી) આવડી.

વાર (ન) વખરે; દેર.

રોતો (ક) રડતો.

તેડવા (ક) બોલાવવા.

કામ [ના] અપ; જરૂં.

હજી (અ) અત્યાગ મુખી.

આત્રી (ના) ડાકરીને નામ

દીધા વગર બોલાવડું તે.

પાઠ ૧૯ મો.

નિશાળીઆ (ના) નિશાળમાં

શીખનારા ડાકરા.

કુદાવતી (ક) કુદારો માતી

લાકડી (ના) ડંભોરી

બગેલાં (ક) શીખેલાં

પરીખા (ના) તપાસ.

ઈનામ=પરવાવ; ખુશીયા

કંઈ અપવું તે.

માહેઅ (ના) શીનેર; ટોપી-

વાળો.

બાકીન=રેલા ડાકરા.

મેલેલ છ [ના] ચુરછ.

જોવા (ક) તપાસવા.

પાઠ ૨૦ મો.

ઉત્તરના (ના) પાકીર

અલ્યા (અ) ડાકરાને નામ

દીધા વગર બોલાવવા તે.

મામડું (વી) એકીવાર.

નીકજો (કી) બહાર આગે.

ગામ (ના) ધડા કરતાં મો

કું વામલ.

મુઠો (ના) બાચડો.

માંકડું (વી) નાનું.

આઠકી (ક) ધલધ.

જલ (ના) માણસ.

પડતાં મુક=રાજા નાંખ; રે-

હેવા દે.

મટ (અ) જલદી; ધૂન

પેટ (અ) માફક.

ફેરે (ના) વખતે.

હજીવારે=આખરે.

ભગાર (વી) જરા,

બાણવ. માં=શીખવામાં.

પાઠ ૨૧ મો.

માત પુઝડીઆ (ના) માતપુ

ઝડાવ જો.

પુઝડીઆ=નાના પુઝડાં.

પાંડો (ના) પુઝડી કુપાઈગ

થેલો.

ખીજવવું [કી] ચીડવવું.

કપવી (ક) વડાવી.

દળમ (ના) વાલણ.

ચીડો (કી) ખીજવ.

મેઠા (ના) દીકરાં; ડાકરા.

ખીજઆપી (ક) ચીડઆપી.

ખીજઆ=ચીડવખર.

પાઠ ૨૨ મો.

કામકાજ (ના) ધંધો રોજ.

માર.

માંધા (ના) કટકા.

દરજી (ના) મેરાઈ; મુઈ.

કલમ (ના) લેખણ.

કાલ્લી=ચાંચવા જેવું બાલ.

વાનું હચીવાગ.

ખીચારો (વી) બાપડો.

વોખી=લુગડા ધોનાર.

અલાર (ના) હરફ.

મજુર=વેતરો; હેલકરી.

ખપડીઆ=ખપડીવા.

મુતર=રેને કાંતીને બાંખાકા-

આ દોગ કરેલા તે.

મોતી (ના) મુગફળ.

અપ (ના) જરૂર; કામ.

વાળવા (ક) મરડવા.

વળાય (કી) મરડાવ.

કાંતે (કી) રેડીઆ વલીલાં-

ખા તાંતણું કરે,

પાઠ ૨૩ મો.

ધ્યાન (ના) ચીત; મન.

પાંનરા (વી) ચીધા.

ફરો (કી) ચાલો; હરો.

ખામર (ના) વખતમર.

માણા (ના) ફેલ.

મન (ના) ધ્યાન; ચીત

વઠવું (કી) લઠકું

મુત્ર (ના) મુક; ગલફળ.

પાઠ [ના] પડો.

મણંગા (કી) શીખવો.

ખલાવે (કી) દેખાડો.

કહી (અ) કહાય.

ખોટું (વી) ખરાબ.

કહીને (એ) હવે પછી.

છુટી (ના) છૂટ.

પાઠ ૨૪ મો.

નીચે (અ) રેજ.

નીચી (ક) નીકચી.

ચીત (ના) ધ્યાન; મન.

હી (વી) મારી

પેઠ (ના) રીત; પેઠ.

ગુરુની (ના) મેહેતાશુની

ચોડી (ક) બગાડી.

શિખા (ના) શીખામણ.

મમળે=ધ્યાન આપો.

પાંચરં (વી) સીધું.

(કવિતાની સમજૂતી.) (૩)

બાઈઓ તમારે રોજ નિશાળમાં જવું, ને ધ્યાનમાં રાખીને બહુવું;
ને મેહેતાશુ આપણા કાવદાની વાત કરે, તે બધે એ મારી રીતે માનવી (૧)

તમે સમતમાયિત નહિ રાખો, ને વાત કહું ને મારી પેઠ મમળે;
નિશાળમાંથી જે વરે છુટી થાય ત્યારે ત્યાંથી નીકળી પાંચરં ઘેર આધ્યા
જવું. (૨)

પાઠ ૨૫ મો.

વીઆવાની (ક) જાણવાની

ગાડાવ.ખો (વી) ગાડું હાક

નાર; ગાંડી મલાવનાર.

રાખીને (ક) ધેરીને.

નીચે (અ) હેઠળ;

વિચાર્યું (કી) ધારણું.

ઠેરતો (ના) માર્ગ; વાટ.

રિકાણું (ના) જગે; મુકામ

ખચારો (વી) ખાપડો

મારી (વી) મનના; વાંચવા

લાયક.

ગામ (ના) જ્યાં થોડાક ઘ.

રની બસતી હોય તે.

ઉઠ (કી) ઉભી થા.

સુરખ (વી) ખેવકુંક.

ઉઠાડી (કી) ઉભી કરી.

પાઠ ૨૬ મો.

ચેરડી (ના) ગળ્યા રમનેમાટે

ટોપણી (ના) વાંચનારને

નાનો ટોપણો.

નાનીઆં (ના) છાપરા પર ઠા

કવ ને માર મીના ખ.

નાવેલા કમના જે બાગક

રી પકવેલા તે.

કાપનાં (ના) ટોપરાં-

ભીંગ (ના) કાદવનો કરોં

છયું (કી) ખનાવ્યું.

દાણા (ના) ખનાવ.

માર્ગ (ના) રસ્તો.

છપરું=ધનું ઠાકણ.

કાદીને (ક) ખનાવ આખીને

બરો (ના) મોટી બારી.

કનેથી (અ) પમેથી.

ધણી=માણક; શેઠ.

દાંડા (ના) માકડા.

ટોપરા (ના) કાપરાં.

વીઆઈ (કી) જણ્યું;

પાઠ ૨૭ મો.

કમાડ (ના) ખાણા.

ભીતરડી (ના) ભીત

ઉઘાડમો=ખુલ્લા કરશે

છાયા (કી) ઠાંકયા

કેનાં (અ) નાં; તણાં.

રખડવા (ક) રમખવા.

ખાણનાં (ના) કમાડ.

આડું (વી) ઢિધું; વાંકું.

વસીને (ક) હાલે.

વલે (ના) હાલ; હવાલ.

ચરવા (ક) ચારો ખ.વા

આમ (અ) આવી રીતે

ઉઘાડો (વી) ખુલ્લાકરો

પાઠ ૨૮ મો.

અમથી=મોટી; જુહી.

ખાહાર (અ) ખારજો. (ધર-

મી વેમણું.)

આડું=જેથી સમજાવું.

અવડવું (ક) જાણવું

રમખવા (ક) રખડવા.

સુખી (ના) સુખીઆર

જોડેલી (વી) બનાવેલી.
 ખરી (વી) સાચી.
 ખમેલી (ક) થયેલી.
 સમજ (ના) અકકલ.
 દુઃખ=વીપત; આપદા.
 પાઠ ૨૬ મો.
 રાતો (વી) રડતો.
 મવામાં=વહાણમાં.
 નહોત (ના) નામોડીઆ.
 પેઢિણુ (વી) વિચાડું.
 ચોપડા (ક) લગાડવા.
 તાણુતો (ક) એમતો.
 બેંકડો (ન) માટે માટે રડ-
 વું તે.
 લાટે [ના] આગર અમન.
 મરખી (ના) મરખર.
 બજવા=અમન ઉડવા.
 મટી (કી) જતી રહી.
 મુકી (કી) મેલા, છોડી.
 પાઠ ૩૦ મો.
 તાંબુ રે (ના) પગનાં.
 પીતળ. ૬ ન મ.
 તાંબુ કુડીઓ (ના) પાણી
 ભરી રાખવાનું એ કડા-
 નું વાનજી.
 ઘોળાનવ [ના] નફેલી ઉપર
 અથડાવ (ક) અકનાવ.
 માંજેલાં (ક) અજવાજેલાં;
 એમાં કરેલાં.
 માયજવં (ક) નંબાજવા
 મરમાં (ના) રાંધેલાં હાંપી
 મુકવુંને મોઢા વાડકા

જેવાં વાનજી.
 મેભાવ (કી) ખાડો પડે
 મજકતાં (ક) મજકતાં.
 લલ (વી) રાતાં
 કચરોટ (ના) યાળી જેવું
 છાછર પલ્લુ તેથી મોટું
 કોણવળું વાનજી
 લોટા (ના) કળશીઆ
 જણવંચં=દેખાયં
 તપેલાં [ના] પાતેલાં.
 લોટીઆ=શુભીઆ.
 કાંસુ (ના) એક જાતની બ-
 ડ વાત.
 ભોવ (ન) જમીન.
 કદમ [અ] કોણ વખત.
 કુટી (ક) ભાગી.
 પાઠ ૩૧ મો.
 નાનીવી (વી) નાની મરખી
 નાની કેમ. *
 પોતડી (ના) પેતડી.
 પીછાડી (ના) આધે નાખવા
 નુ લગડું
 ભીંગડોડી (વી) રેશમની કે
 રળી.
 હલકી (વી) થોડી કામત-
 ની; (થોડા વજનની)
 જનમદાના (ના) એક જાત-
 નું બીણું પુઠીદાં લુગડું
 ફોટેલી (વી) ચી ૧૫લી
 આંગરખી (ના) નાની દમલી
 હીકરો (ના) છોકરો
 મરીમ=પૈમળગરનો

ઘોતી (નાં) ઘોતડી
 ખમે (ના) ખાંધ ઉપર
 નામાં (ના) નામ
 શીખીશ (કી) જણીશ
 મારે (અ) કાળે; વારતે
 પાઠ ૩૨ મો.
 વાગોળવું (કી) આધું હોય
 તે પાછું મોંમાં લાવી
 ચાંવું
 માંખણ (ના) છાશ ઉપરની
 તરી.
 ખરીઓ=પગનાં તળીઆને
 કઠણ ભામ.
 દલાં (કી) હીલવે.
 કાટ (ના) ચીરો.
 ભાવે (કી) રવાદ ભાગે.
 ખમે (વી) મે.
 મરછે=મરસ ખાયછે.
 ચાવવું (કી) દાંતેવલી ભય-
 ડવું; ઘાજવું.
 ઘી (ના) માંખણને તાલીને
 બનાવેલું તે.
 શી ઘી (વી) કહ કહ. ?
 મથળે (ના) ઉપર; ઉપલા
 ભાગપર.
 મોઢો (ન) સાંઠ; આખલો
 પાઠ ૩૩ મો.
 મુણ (ના) કાપડો; ખુખી.
 આધાર (ના) આશરો.
 અગણિત (વી) ગણાય નહી
 તેડલા; (ઘણાજ.)
 પથુ (ના) ચોપમાં જાનવર.

ખાંતે (ના) ખુશીથી | પંખી (ના) પાંખવાળા. પથુ | નાર (ના) બાયડી; બઈચી.
જન (ના) માણસ. | નર (ના) માટીડો; બાયડો. | રહે (કી) આપેહે.
જન્મલી (વી) અવતરતી. | સુખદાતા (વી) સુખ આપનાર | ધણું કરી (અ) શો વધા.

(કવિતાની સમજૂતિ.) (૪)

ગાયમાં ખુશી ધણી છે, ને તે બધાને સુખ આપનારી કેરેવાય વળી
તે હીં દુધ ધી શો આપેહે, ને તે બધા માણસો ખુશીથી ખાય છે. (૧)

પથુ, પહી, બાયડા, ને બાયડી બધાને જન્મ થતી વખત જુઓ તો
ધણું કરીને ધી ને દુધ એજ જીવને આધાર આપેહે. (૨)

પાઠ ૩૪ થો.
દુધપાક (ના) દુધમાં ચોખા
ખાંડ નાંખી રાંધીને ક
રેલો પાક.

ચામણી (ના) ઉનું કરીચી
કાશ લાવેા તે.

ખુર (ન.) ચેએલી ખાંડ.

ઠારે=ઠંડકથી કઠણ કરે.

વલોવે (કી) મે હાથે ધોળે.

મણિ (ના) દુધને ખાંજીને
સાચ. જેવું કરણું તે.

ખડખા=ખેલમાં ગઠા.

તાવીને (ક) ઉનું કરીને.

પેડા (ના) માવામાં ખાંડ

નાંખી ગોળી વાળેલાં તે.

જામીજાય (કી) બંધાઈ જાય

લોચો (ના) લોંદો; લપડો

રાંધીને (ક) બાંધીને.

બેળીને (ક) મેળવીને,

ખટાશ=ખાટી ચીજ.

પાઠ ૩૫ થો.

જુટો=લખાડ મણસ.

લેખણ (ના) કલમ

મંતાડીને (ક) છુપાવીને
જનામાના (વી) ડોઢ નહી-
જાણે તેમ

પડેલી [ક] પડી ગયેલી

માન્યુ (કી) કપ્પલ કર્યું.

ટેવ (ના) આદત; ખો.

વેળા (ના) વખત.

પાધ (ના) પર્ધ.

દીઠી (કી) જોઈ.

ખાટી (વી) ખરાબ તઠારી

પાઠ ૩૬ થો.

વાવણી (ના) ચાર આનાનો

મરકારી છાપનો રૂપાનો

ચિકડો.

માનવું (કી) કપ્પલ કરવું.

ચોરી (ના) જાન માની લી.

ધી (કંઈ ચીજ છુપીરી

તે લેવી તે)

કાગળ (ના) તાવ.

મટકાવી (ક) ઠી માવી.

નાઠ [ના] ડોક; ગળું

ફજેલી (ના) ગેર આખર.

જાનું જાનું=ચુપ ચુપ. કો-

ઈ નહી જાણે તેમ
પકડાઈ (કો) ઝલાઈ.
ચોડીને (ક) ચોટાડીને.

પાઠ ૩૭ થો.

દીકરાની (ના) ડાકરાની.

વળુ=ગાતનું ભેજન.

વઠવું (કી) બડવું.

પેહેલાં (અ) અગાઉ.

શરમાયો=લજવાયો

મોંચો (કી) હવાલે કર્યોત;

પાસી આપ્યો.

હવાલ (ના) હાલ.

નેડાવીને (કી) મે લાવીને.

વાત (ના) દફીકત; ખીનાઈ

પાઠ ૩૮ થો.

જુઠ (ના) જુઠી વાત.

મચ (ના) માચી વાત.

કદી (અ) કોઈ વખત.

કિયાય (ના) ઈલાજ.

પપી (વી) ફૂક; નઠારો

રનેહ (ના) રેત; પ્રીત-

રેહ (ના) ચરીંગ; કાયા.

રામે (કી) ખુશી થાય,

શામે=મારી દેખાય.

જમપતિ (ના) જમતનો ખ

નાવનાર હંધર.

પૂરો (વી) ખરાખર.

શખ (ના) ચેના; મળે.

(કવિતાની સમજૂતી.) (૫)

તે માણુમ જુહું જોણે છે; તે ખરાખર પાપી છે, તે માટે નાનાના છોકરાઓ એવું કામ તમે કરો નહી. (૧)

માણું જોણવામાં ધણું મુખ છે. માયાથી બંધનું દેત વહાલ વધે છે, તેમ માયાથી જમતનો ખનાવનાર જે હંધર તે ખુશ મુખી થાય છે, ને તેથી આપણું શરીર પણ માર દેખાય છે. (૨).

પાઠ ૩૬ મે.

મેંચા (ના) દાખ; ચારોળી
પરના, બદામ, તેમજજ
બુ, કેરી. જમરખ વગે-
રે ફળ.

ગાંધીની (ના) નેસ્તીની.

બદામ (ના) એક જમતનો ઠ

બીઆ વાળો મેંચા

ફુકાન (ના) ખજારમાં મલ

વેચવાનું ઢેકાણું.

આંગળીતો (ના) પીછાનવા

જો; બણીતો.

દરાખ (ના) લાલો મેંચા.

કાજુ (ના) મેવાનું નામ.

વટી (ના) કોપરાના ગેરનું

આડકીઝ.

મમકળી (ના) મગની શીંગ.

(વિલાયતી શીંગ.)

ખજુર (ના) ખજુરીનું ફળ

આમા (ના) માના બાહ.

ચારોળી (ના) મેવાનું નામ

ખનારી (કી) દેખાડી.

બાણીઆ (ના) બાણા.

ખારેક (ના) મુકાવલું ખજુ.

પાઠ ૪૦ મે.

વાર (ના) આઠવાડીઆનોદી

વમ; વખત.

ચંદ્રમા (ના) ચાંદ ચાંદા.

ધણાખરા=ધણા એક.

શરસ્વતી [ના] બણતર; મા

રદા; વિદ્યા.

દીવમ (ના) દહાડા.

વીણા (ના) બણતર.

રવીવાર=મુરજનો વાર.

મોમવાર (ના) ચંદ્રમાનેવાર

કેડે (આ) પછી; પૂઠે

મૂક (ના) ભેરપતવાગ,

મુકે છે (કી) મેનાડે છે.

મગ્યા (નિ) ખરાખર.

માલ (ના) મીન; ધારો.

પાઠ ૪૧ મે.

જમરી (વી) જોરાવર.

વહાણામાં=મવારમાં.

માંમ (ના) મેંચુ.

ચરચાર (વી) ચાર ચાર.

કીડા=હાંચા જવડા.

કુદતા (ક) ઢેકડા મારતાં.

ડાહતો (ક) ધુણતો; લેલકાતો

જનાવર (ના) જનવર.

માંજ (ના) દીવા બત્તીનો

વખત; મંદ્યાકાળ.

લાંક (વી) લુચ્યા.

માજે=પક્ષીનું રહેઠાણ.

અનાજ (ના) દાણો.

મુએલાં=મરી ગયલાં

ફોડી (ક) ફોલ; બગી.

નમાડે (કી) હાંકી મુકે,

પાઠ ૪૨ મે.

બાળો (કી) જુએ.

કામ (ના) કાગડો.

માંખાળો=માંખવાળો.

રાગ [ના] ગાવાનો સોર.

રવાળો (વી) મારો શોબીતો

ચોંચે=કિતાવના યજ્ઞને.

હનુગા (ક) મારવા.

જાલો (અ) પુરત; મઠ

ચર (ધી) ડાહ્યા.

| કાચ (વી) કાષ.

| ચેલી (ક) જાણી; ચમણ

(કવિતાની સમજૂતી). (૬)

માંજે જઈ મુવા આર માળો બાંધવા મેટા, એવા એક કાગડ ને જો
યો; તે બે પાંખવાળો જોલતો હતો, પણ તેનો રાગ આર નહિ હતો. (૧)

કાઈ માણસ હાથમાં કાંકરો લઈને, તેને ચુપકીથી તાકીને મારવાનું
કરે, તો તે ચંપન જાત મનમાં જાણીને તુલ ઉડી જાય છે. (૨).

પાઠ ૪૩ મે.

મખાં (ના) મગા વહાલા.

પીતરાઈ (ના) કાકાના પંશ-
ના; કુટુંબી.

જાણીએ=વહુની બેનો.

મોખાઈ (વી) મોમાળ ત. કુના

બનેવી (ના) એકે નો વર

જાણીએ (ના) મહનો છા-
કરો.

નાસો (ના) મસીને વર.

જાણીએ (ના) મહે નો છા
કરો.

કુચો (ના) ફોઈનો વર.

વર (ના) માંડી; જરથાર.

વહુ (ના) બાવડી.

માળો (ના) વહુનો બાઈ

પાઠ ૪૪ મે.

જમાઈ=કાકરીનો વર.

મંપનવીને (ક) જાણી મળીને

ગાવડાં (વી) બાંધ એકનેમ

જીવી ને. આરમાઈ.

વેવા (ના) કાકરી કે છા-
કાનો જામરો.

આરમાઈ (વી) ગાવડો.

'ચાણુ (ના) કાકરી કે છા-

કરીની આમુ.

મખાં (વી) એક મા તથાએ

કજ બાપના પેટના.

દુધબાઈ (ના) આંગળીઆ

ત; કોઠાઈ.

બાવડુ (ક) જાણીમળીને ર-

હેવાનું.

ચીકરી (ના) છેકરી.

વરવહુ=માંડી બાવડા.

પાઠ ૪૫ મે.

કાવડ (ના) કપડ; લુગડાં

ચોટું (ના) મોટું બજાર.

કુડાણું (કી) ચીરાણું.

અલી (ના) એક જાતનું જાન

કું પકડું,

રાથીવાણીઆ (ના) કાવડી.

આ; લુગડાં બચનારો

ગાણોતર (ના) ચુગારતો

આરતો (ના) એક જાતનું

કપડું.

મેલું (ના) કમબાના છેડા-

વાળું લુગડું.

હાટ (ના) બજાર; કુકાન.

જાનમ (ના) બીજાવવાનું

આર કિચું પ વાણું

કાળે (અ) વારતે.

પાઠ ૪૬ મે.

મહીના (ના) ૩૦ દહાડાની

મુદત.

દીવાળી (ના) વર્ષનો છેલ્લો

દહાડો; (આસો વદ અ-

માસનો દહાડો.)

રામનવમી (ના) રામજીનો

જન્મ દીવસ (ચૈત્ર સુદ

નોમનો દહાડો.

શિવાજો (ના) ઠાઠની મીઠા

મમ.

કિતરાણુ=મકરશકાંતિ.

અખાત્રીજ (ના) તહેવાર-

દીવસ વૈશાખ સુદ ત્રીજને

દહાડો.

કિનાજો (ના) તાપની મીઠામ

વનંત (ના) ગમનું નામર-

ગુનું નામ.

વરમ (ના) શબ; (આર

હીના.)

૪૬ (ના) હંડ; હીમ.

પૈ (ના) તેહેવાર.

દેવદીવાળી (ના) કાકોરજી
ની દીવાળી; (કારતગમુ-
દ ૧૧ નો દીવમ.

ત્યારકેડે (અ) ત્યાર પછી.
વસંતપચમી (ના) વસંતર-
ગુ મેઘવાનો દીવમ (મ-
હાસુદ પાંચમ)

પાઠ ૪૭ મે.

ચોમાસુ (ના) વરસાદની મા-
મમ, (જેઠ, અમાસ, શ્રા-
વણ, ને બાદરવો એટલા
ચાર મહીના)

પચુમણુ (ન) શ્રાવણ
લોકોના તેહેવારો; (શ્રાવણ
વદ ૧૧ થી બાદરવા સુ
દ ૪ સુધી.

ગોઠજ આઠમ (ના) શ્રીકૃષ્ણ
નો જન્મ દીવમ; શ્રાવ-
ણ વદ ૮.)

શ્રાવણ (ના) હીંદુના વરમનો
૧૦ મો મહીનો.

પચવાડીઝી (ના) પંદરવાડી
ઝી (પંદર દહાડની મુ-
દત)

મહુપતી ચોથ (ના) મહુપ-
લીનો જન્મ દીવમ; ૪
ગરા ચોથ; (બાદરવા સુ
દ ૪)

વરસાદ [ના] મેઘ; મેઠ
સુરાધીઆં (ના) મુએલાંની

કિા કપાના તેહેવારો

(બાધરવાસુદ પુનેમથી
બાદરવા વદ અમામ સુ-
ચીના ૧૬ દહાડા)

તીપી (ના) રોજ; મીતી.
ફતરતાં (કૃ) પૂરો થતાં.

દશા=વીજ્ય દશમી; (આ-
મો સુદ દશમ.)

દીવાસો (ના) મોટો તેહેવર
તે મો વરખનો મામો.
એ દિવસથી બધા તેહે-
વારો શરૂ થાયછે, (અ-
માસ વ. અમામ નો દિ
વમ.)

મિજા [ના] તમાશા.

પાઠ ૪૮ મે.

બાળ (ના) રાગ કાઠનાના
પત્રો.

વરખોડો (ના) વર પછવા જ
તી વખતનો વાળ; ઢો-
લ માથેનો રમાલો.

દેવજ (ના) દેર મંદીર.

નાદ (ના) અવાજ.

નરસાઈ (ના) પીપી.

તડુડાં (ના) રજીશીમડાં.

ત્રાંમ (ના) તામાં; કીરતાલ.

નગારાં (ના) ઢોલ.

મમકારો (ના) મહુપો.

ભુંગજ (ન) લાંબું બાજુ.

કુંડાળું (ના) ચકરડું.

લડીઆળ (ના) વખત. જા

જીવાનો માંચો.

પગાજ (ના) મરદંક

વાહવા (અ) ઓઢો

ઢોલ (ના) મોટું નગાર.

માદ (ના) અવાજ.

પાઠ ૪૯ મે.

જન્મગાંઠ (ના) વરમગાંઠ;
જન્મ દિવમ.

વન્મગાંઠ (ના) શાલગીરી;
જન્મ નિયિ. જન્મ
દિવસ.

રાહતાં (ના) દક્ષીમાં કેનાં
દુધી, ચીબડાં, વગેરે
મમાગીને તાપ્પી લમકા
જેવું કરી મેળવેલું.

પીડાં=પાનના પીડી

પાનમોપારી (ના) તંબોળને
ફોફળ.

કંમાર=ભાવચી.

અડાડયો=અડકાડયો.

કદી [ના] છામને ઉકાળી ને
માહે મીઠું મરચુ ને અ-
જખર નાંખેલી તે

જમવાનું (ના) જમણું;

મોજન.

મજન [ના] લહેજન.

તેડયો (કૃ) મોલાવ્યો

મંડયો (કૃ) મરચો.

પાઠ ૫૦ મે.

ચોખ્ખાઈ (ના) સુખડાઈ.

ફતારવી=સોરી કાઢવી.

માણુ (ના) મેલ કાઠનારી
ચીજ.

દાનજી=આવજ કે આવજની

ઝોડીનો કકડો.	મમજવું (વી) ચોળવું.	સોહી (ના) સોહાની તાલી
શરીર (ના) દીલ; અંમ.	મંદા (વી) ગોળ.	ખેડવું (ફી) જમીન પાચી
ગુમડા (ના) મોટા ફેલ્યા.	નાળ (વી) મારાં; મુખી.	પાડવી.
ઉલ (ના) મોઢામાંનું વાચ	ચોખ્ખાં (વી) માફ.	શેકવું (ફી) ખરું કરવું.
મારણ વાચી યુક.	પાઠ પર મો.	ચાવેંઝ (કો) રોપે છે.
ફિકર (ના) ચિંતા	કેવણે (ફી) વા દઈ કરતરકા	કેગી (ફી) કુટી.
ફેલો (ના) મળો; ફેલ્યા.	દે; ઝાડે.	કાચું (વી) રાધ્યા વગરનું.
મંધાય (કો) વાગ મારે.	તાપ (ના) મરમી.	લોટ (ના) આટો.
ધ્રમવા (ફી) ચોળવા.	લુઓ (ના) સોંદો; અચડો.	ધડેઝ (ફી) ધીવેછે.
જુઓ (ના) માથામાં કીડી	પાકવું (ફી) નીપજવું.	મેર (ના) બાજુ તરફ.
ના જોવા મીણા જુગડા	કેવલાવીને [ફી] ફેરવાને.	લાલ (ના) રંગીલ; રંગલા.
પડેછે ને.	કલેફ=કીકરાની તાલી.	

(કવિતાની સમજૂતી.) (૭)

દુખને રોડવો (દુખમાં રોડવો નાખીને, ને હીને બાત (હીમાં બાત નાખી, ને વળી લાડવાને વાલ ખાઈ જાઓ.

પાઠ પર મો.	પેટબગીને=ધરાધને.	રંજડ (ના) તોફાન.
બલો (ા) મારો.	પાઠ પડ મો.	ચેંટ (ના) જોત, ખતી.
દીમહું (ના) દીમ; ઢેકો.	કાતસી (કા) કરડી.	ખાડ=લુહારાની ટોળી.
હીચકા (ના) ઝોલા.	સોક (ના) મણ્યો.	કપડા (ના) લુગડાં.
ગભરાવું (કો) અકળાવું.	મંતાઈ (કા) છુપાઈ બરાઈ.	ખાચાં (વી) મજનનાં
કોણી=લાયનુ દીચણ.	ચચળ (વી) હોશીઆર.	કેવાય [ના] ઈલાજ.
વારો (ના) વખત	તરત (અ) જલદી; ઝટ.	મની (ના) ખાંલ કી; મં
ખત્રાડીને=વજગાડ ને.	મરંચ વી) મધળા; અધા	જારી.
અચેડયા=આમા કર્યા	કુકનો (ફી) કુંક મારતો.	પાર (ના) કોડો.
ધરાવું (ફી) પેટ બગીને ખા	ખુણે ખાચરે=દરમાં	વધ્યા (ફી) વધીમયા.
ધુ; તરપત થવું.	ભોંચ=જમીન; ધરતી.	પકડયા (ફી) ઝાલ્યા.
આધો (ા) દુર; વગળો.	દીઠામા [ક] જોવામાં.	માંડે (ફી) મચાવે.
મામુ (અ) તરફ.	જગરા (ા) જોરાવર.	મડમડ(ના) મડમડાટ કરતી
દયા (ના) મહેર; દેહેમ	ઝાલવા (ક) પકડવા.	કરડી (ક) કાતરી.
હીચકા (ફી) હીચકાખાત	કશુ (વી) કાંઈપણ; જરા	મહા (વી) મોટું; મહું
વેગળા (ા) આચા; ફ.	પાઠ પર મો.	

(કવિતાની સમજૂતી.) (૮)

ઉદરો હારખંધ વધા ગયા, તેમાં ફેટલાક ઝાલ્યા પશુ પાર આપ્યા નહીં;
જેમ છુટારાની ટોળી કેમ આવે તેમ તેઓ રાતે તોફાન મચાવી રહે છે. (૧)

તેઓ મજનાં કિમતી લગડાં કરડી આવે છે, ને ઘેવાની ઘેવટ બધ
જાય છે; એને પકડવાનો એકે ઉપાય નથી, પણ જો બિલાડી મળે તો મોટું
મુખ થાય (તે ઉદરને પકડી લે.) (૨)

પાઠ ૫૫ મો.
પાંદડાં (ના) પાંતરાં.
માંબરે છે (કી) યાદ આવે છે
આપડી (વી) ખીચાસી,
ઓઠવું (કી) શરીરપાંદડાંકવું
વાજ=વાહ; નામાળા.
બુધી (ક) વીમરી.
બુલશો (કી) વીમરસો.
ડીલ [ના] શરીર; અંગ.
પાઠ ૫૬ મો.
આંચળ (ના) થાન; પાઇ.
ધ.વભા (વી)નાના; કુધ્વીત
જેર (ના) બળ; શકતિ
કડવા (ક) બચકાં બરવા.
બગર (અ) વિના; શીવાય
આખલો (ના) મોતો.
એટલામારે (અ) અને વા
રેતેજ.
કયાં=બનાવ્યા.

પાઠ ૫૬ મો.
ઝાડપાલો (ના) ઝાડનાંઝી-
લા પાંતરાં તથા છોડ વ
ગેરે.
કુંડા (ના) જોડો ખોદી કાઢે-
લાવે છે તે ઝરો.
તદીઓ (ના) મીઠા પાણીને
ધોધ પર્વતમાંથી નીકળે
લો તે.
વ.વ (ના) પગથીઆ લાળો
પોડોળો ઉતરવાનો કુંડો,
મોળું (વી) મોજામ પડતું
મીઠું (ના) નામક; (મીઠા
શ વાળું.)
ખાઈ (વી) મીઠાંના રવાદ
જેવું.
જાં છે=ટટાર રહે છે.
બરેલા (કી) બરપૂર.
જેઠએ તેટલુ=કામ જોગ;

જેટલું.
પાઠ ૫૮ મો.
લખોટી (ના) લાખની ગોળી
મ છ.
ઠરે (કિ) માખીન થાય.
છાનોમાનો (વી) યુવયુવ.
ગમે (કી) માર લાગે.
ચોરવું (કી) કંઈ ચીજ છા-
નામના લેવી તે.
બુધી ગથા (કી) વીમરીમથો
પાઠ ૫૯ મો.
મહીપતી (ના) રાજ.
પરનાય (કી) દલગીર થાય
પછગથી=પછવાડેથી.
સાહન=ખુલ્લી જાહેર.
ઝલાય (કી) પકડાય.
નર (ના) માણસ.
નમછ (ક) જાણી.
ખાધીમારે (કી) ફેટકાનોમાર

(કવિતાની સમજૂતી.) (૯)

ચોરીમાંમુખ સમજીને જે માણસ ડાઢને ત્યાં ચોરી કરીને આવે; તે પછી
ચોરી થયું દુઃખ જાણારે જુરે છે, ત્યારે મનમાં પ્રશ્નો અક્રમે આવે કરવા માંડે છે. (૧)
જાણારે ચોર ઝલાય છે, ત્યારે ચોરી ઉધાડી થાય છે. પછી સજા કે

હકિમ તેને બાંધીને ફટકાનો માર મારે છે, ત્યારે તેની છેક બે હુન્મત ધા-
ય છે (આખર જતી રહે છે.) (૨).

પાઠ ૬૦ મો.
આંગણુ (ના) બા.ણુ; બા-
રણુ ની આગળની જ-
ગા તે.

અજવણુ (ના) કિન્નર.
પરશાળ (ના) પહેલા અંડના
મોંય તળીયાની જમીન.
પઝીત (ના) પછવાડેની ભીત
ચોક (ના) ખાજ.
ઓટણો (ના) ધૂનાં આંગ
ણાં આગળ ઉચી મેઝવા
ની જગા કરેલી તે ઓટી
ઓટણી.

છીંડી (ના) અડકી.
કરા (ના) દીવાલ; ભીત.
મેડો (ના) માખ.
અગાથી (ના) ધાણુ.
ઓરડો=ઓટી ફાટડી.
મોંબળે (કી) દયાગમોંબેઆ
ઉઘાડી (વી) ખુલ્લી.
કરેલી (ક) બનાવેલી.

પાઠ ૬૧ મો.
રસોડું (ના) રાંધવાની જગા.
અંબાર=કિન્નર નહિ તે.
બારી (ના) માખ ઉપરનાબ-
ડાના બારણાં.
ગોખલા=નાનાં હાટડાં.
મંડારીઆ (ના) હાટડાં
રસોડું (ના) રાંધવાનું.

ધુમાડીજી (ના) ધુમાડો જ.
વાનો રસ્તો કાઢેલોતેથી
મની.
તાકાં (ના) ખાટા ગોખલા
પાણીઆરું (ના) પાણીનાંમે
ડા મુકવાની ઓટલી
ધુમાડો (ના) ધુણી.
ચોકડી (ના) મોટો ખાજ.
તાણું (ના) પેટી બંધ કરવા
નું હથિયાર.
ટાંકાં (ના) વરમાદનું પાણી
બરી મુકવાના ઝાબ ધડે
ડા કુવા.

ગોટાય (કી) ઘેર.ય.
જા (ના) મગડીઆ કાંકરને
જાડીમાં પકડેલા તે.
દાદરો (ના) લાકડાના પાટી
આંની સીડો.
ઓટણી=નાંમે ઓટણો.
જળી (ના) મળીઆ જડે-
લી નાની બારી.
મીલવું (કી) પડવું સાવું
નીમરણી (ના) વાંચ કેવળી-
નો દાદરો.

ગમકુ (ના) નાનું ગમ.
પાઠ ૬૨ મો.
કુકડી (ના) મરધી.
અડખડે=અકુખાએ
વહાણું (ના) સહવાર.

છેડવું (કી) અડકવું.
દીપે (કી) મારો દેખાય.
માંજર (ના) માથાપરની લ
ટકતી ચામડી.
જાતબતના (ના) જાત જા-
તના.
મેવે (કી) માચવે.
ઉકરડા (ના) ખાતર વાળી
જગો.
બીકણુ=નરમ; પીચો
ધંધો (ના) રોજગાર.
ખોત વાની (ક) ખણવાની
ખોદવાની.

બનવું (કી) આગળ ઢોડી
આવવું.
બજગવું (કી) બાઝવું
જાળવેછું=માખવેછે.
કાપર (આ) હેગન.
કુકડો (ના) મરધો.
રૂપજો (વી) શોભિતો.
કુકડુકુક (ના) મરધાનું બો-
લવું—વામવું
વજમેજ (કી) બાએછે.

પાઠ ૬૩ મો.
માપ (ના) એરી જાનવર.
મણુતો (કી) પત કરતો
વેર=દુરમનાહ; આર
જીવ (ના) પ્રાણ.
અમેદી (કી) કમડી.

લગારે (વિ) જરા.

નામ=કુલુષાગો નામ.

નખના (વે) કમળેર

છેલીવારે (અ) આખરે

ચરકા (ના) ડંખ.

જાલ યુ' (કી) મોરાયુ.

કુલુ (ના) નામ તથા નામના

યુ' પોણું કરેજ તે

દો (ના) ખાકું કાણું.

પછ ડી(કી)ઝીકી; બહુળી

મેગી (વિ) એકકી.

ઝાઝા (વિ) બહુ; બહુ.

(કવીતાની સમજૂતી.) (૧૦)

નખના પલ્લુ બહુ લોકની માથે કોઠપલ્લુ દહાડો અદાવત ગાખવી ન-

હિ, કમકે મોટા કાળા નાગનો કીડીએ તે બધા એકકી રહ્યો તે આવી રી-

તે જીવ લેજ, (જુએ કીડીએ નખની પલ્લુ બહુ, અને નામ જખરો પલ્લુ એજ)

પાઠ ૬૪ મો.

જોડવા (ના) નાના જોડ,

મુળીઆ (ના) મુળ; જડ.

વાટ (ના) રેના; રાહ.

યડ (ન) ઝાડનો, વચ્ચેનો ભાગ.

જીવે (કી); ટટાર રહે

એગળે (કી) પીગળે.

જાણાં(ના)ઝાડનાં માટીશાખ

વેહ (ના) કાણું; છીક.

વાદળ (ના) આકાશ.

કમ (ના) રમ; તલ.

ફન (ન) લાલોં મેંપા.

અરી [ક] વણી.

પથરાય (કી) ફેલાય.

વેલો (ના) જમીનપર પથારી

તો જોડ.

આંખી (ના) ફરીનું ઝાડ.

જોડ (ના) જોડવો.

કોણું (ના) તરકારીનું ના

મ; શાકનું નામ.

પાઠ ૬૫ મો.

ખાં (વી) ખુબ મુરતાં.

કચરો (ના) મેલ.

કરમાઈ (ક) ચીમજાઈ.

મુકાવું=કરમાઈ જવું.

સી છાએ (કી) રેડીએ

ટટાર (વી) સીધા.

ઝાટવું (કી) જાંટકોવું; રેડવું

નાળ (વી) લાલા,

વરમતો (ક) પડતો.

મમ (વી) બહુ; બહુ.

લુલ (વી) મુડદાલ.

પાઠ ૬૬ મો.

રીમાળ (વી) તમ સી.

રીમાયો=ગુરમે થયો.

એન (ના) મુખ; મળ.

પીરમેલી (વી) ખાવાનું સુ

કી તૈયારી કરેલી.

મુદલ (વી) જરાએ.

મેજો (ના) તમાસો.

વેહના (ના) દુઃખ પીડા

ખાંડું (ના) બાહ્ય બહેનના;

જોડરા છેવાં.

માલ (ના) જીવ; વીમાલ

પુજું (કી) બાંધે; શાધે.

વીછી (ના) ઘેરી જીવડો.

ખાંડું (વી) માકું; ખરાબ.

પાઠ ૬૭ મો.

તલ્લુખલાં (ના) તખલાં.

ઈડા (ના) પેદાં.

ર (ના) કપાસમાંથી કપાસી

આ કાઢી નાંખી જે ર-

હેલું તે.

વરનુ (ના) ચીજ.

આખું (વી) બધું મધ્યનું.

ચીંચી=ચીચીઆરી.

ઝળીને (ક) રૂપડીને.

ધીમેધીમે (અ) હળવે હળવે

આરતે.

પાઠ ૬૮ મો.

પાલો=ઝીણાં પાતંગાં.

ખાંડવા(ના)બહુતેજથીઅજ

એ તમુકે તેડુંઆધા.

ગરમી (ના) તાપ.

તેજ (ના) પ્રકાશ; ગુર.

નીપજવું=પાકવું થવું.

ખાંચ (ના) નાખ્ય.

ઝવે (વી) બધા.

એણું (વી) ધોડું: કમી.

પાઠ ૬૯ મો.

બગડ (ના) નુકસાન.

ગભગાઈ (ક) અકળાઈ.

ધાળે=મરદે આવળે.

છેત-વું (કી) ઠગવું.

સીમમા (ના) ખેતરમાં ગા-
મના હદમાં.

આગપાગ (અ) આગુ આ-
ગુ; ચેતવું.

ખેતરવાળા (વી) ખેતરનામા
લીકા.

માલીકા (ના) ખેડુતો.

ખેડુત (ના) ખેતી કરનાર.

ચારનો (ક) ચરાવતો.

અમથી (વી) ખોટી.

હસવા (ક) મજાક કરવા.

શરમાઈ (ક) લજવાઈ.

ખરેખરો (વી) સાચો.

માચી (વી) ખરી.

પાઠ ૭૦ મો.

ધુકવું (કી) ગુસ્સાથી જોવું.

લોહીસોહણ=લોહીઆજલો.

હી નીકળતા.

વામીએ (કી) અમીએ.

અમકા (ના) ડાકાં.

અમવું=કુતરાનું ચોલવું.

પુટી પડવું (કી) એકદમ વ-

ખમી પડવું—ધના વરો
કરેલાં.

ગરીબ (ના) અનાથ.

સોખવ (ના) નંગવ.

બાપડો (વી) ખીચારો.

બૂંડાં (વી) અમળ.

પાઠ ૭૧ મો.

પજવીએ (કી) કાચર કરી.

એ; દુઃખ હણ્યે

હળીમળીને (ક) મંપમંપીને

એક દીલથી.

કોગામીએ=કોઠાવીએ

દુઆય=દીલગીઃ થાય.

માઠેમાંઠે (અ) એક ખી-

જા; અગપરમ.

રાજીયવું=ખુશીયવું.

હેત (ના) પ્યાર.

ચીચાઈએ (કી) ગુસ્સે થઈને

વહેંચી (ક) ભાગ પાડી

મંપમંપીને (ક) હળીમળીને

પાઠ ૭૨ મો.

અગભગટ (વી) અગકાટ-

પ્રચી (ના) દુનીઆં

વહાણો (વી) પ્યારો.

ધોર (ના) ખીચામણું અ-
ધાર.

ગમન (ના) આકાશ.

કંચો (વિ) દુગ; ઉપર.

પરમેશ્વર=મોટો હથેર.

અગકતી (વી) અગકતી.

જીવાત (ના) રહેવાત.

પાઠ ૭૩ મો.

મહિમા (ના) લીલા.

કરનાર (વી) બનાવનાર.

આમલી (ના) એક જાતનું

ઝાડ અને તેનું ફળ.

જગ (ના) જગતે.

કોઠી (ના) કોઠાનું ઝાડ.

અરજનાર (વી) પેદા કરનાર

તાગ (ના) ચાંદરણી.

બજવા (કિ) બકિતકરવાં.

દેવ (ના) પરમેશ્વર.

તાડ (ના) નાડીનું ઝાડ.

(કવીતાની સમજૂતી.) (૧૧)

તમે બાહ્યો આ મોટાં ઝાડ જુવો, એમાં સૌથી તાડનું ઝાડ જ
યું છે; કોઈ આમલી કોઈ આંબોને કોઈ કાઠીનું ઝાડ પણ હોય છે, ને
જુઓ કે તે બધાનાં ફળ જુદા હોય છે. (૧)

ને આ જગતનો બનાવનાર હથેર છે, તે સુરજ તારનો પેદા કર
નાર છે, મોટે એજ હમારો મોટો દેવ છે, તેને બજવાની ટેવ રાખીએ, (૨)

પાઠ ૭૪ મો.
 નિશાળ (ના) વિદ્યા ભણવા
 નુ ઠેકણું.
 રંગીત (વી) રંગીલા.
 જનરણુ (ન) લોકડાગીકલમ
 તૈયાર (વી) તરત કામમા આ
 વં એવું.
 ઝો (વી) દન દમકા.
 એકડેએક (ના) એકની સં
 ખ્યા.
 રટેલ (ના) પથર પાટી.
 પોતીઆ (ના) ધોતીઆં.
 મેઢે=મોથી બણીજતાં.
 ખડો (ના) ચીકણી ધોળી
 માટી.
 પાટી (ના) મૂકેતો કે ધુળથી
 લખવાનું નાનું પાટીએ
 ધુળ (ના) ગજ.
 ફિકર (ના) ચીંતા.
 મંગાવીએ (ફિ) આણવીએ
 ભળવીને=સાચીને.
 મંજવીને (ફ) નાફ કરાવીને
 પાઠ ૭૫ મો.
 ચીતારો (ના) જખ્ખી પાડના
 રા; ચીતરનારો.
 હિરાકસી (ના) એક ભત-
 નો કાળોગ અનાવવાનું
 વજાણું.
 મડાવતો (ફ) ચોપડતો.
 બાઈખંધ (ના) દોરતદાર.
 જાણી (ના) રજનાઈ.
 વજાણી (ના) એક જા-

તનાં ઝાડનાં ફળ.
 હમેછે (ફિ) મળ કરેછે.
 ભટ (ના) મહાગજ.
 ખુડો (ના) ચુગદો.
 પાઠ ૭૬ મો.
 ચંતતેરશ (ના) ધન પુજવા.
 ની માટી તેરશ.
 પાણુખંધ (ના) કોણીનુંધ
 ણું.
 જીવીટીઆં (ના) પગના આં
 ગળાનું રૂપાનું ધરેણું.
 નાંક'નાં (ના) હાથ તથા પ-
 ગનું ધરેણું.
 પોંચી (ના) હાથના કાંડાનું
 ધરેણું.
 કંદારો (ના) કેડનું ધરેણું
 પરખી (ના) કોણીનુંકરેણું
 ચોકડાં (ન) કનમી વાલી-
 નું ધરેણું.
 ખાજઠ (ના) પાટ.
 વાનાં (ના) ચીજો.
 અકોટી (ના) કાનનું ધરેણું
 ગુસી પાટીઆં (ના) ખાપડી
 ના ડોકનું ધરેણું.
 ટુંપીઓ (ના) ગળચેષ.
 કડાં=હાથનાં ધરેણાં.
 વીંટી (ના) મુદ્રિકા.
 ખાપડીઓ=ખંધરીઓ.
 ધેતાં (ફ) નવાડાં.
 કારે (ના) ખાજુએ.
 હીસકોટી (ના) હીરાકોટીની
 ચોનાઈ માંકળી.

વાળી (ના) નાકનું ધરેણું.
 વાંક (ના) ખાપડીના હાથનું
 ધરેણું.
 કદલાં=સાંધલીસા તોડા
 પાઠ ૭૭ મો.
 ખીલા (ના) ખેડલા માથાનો
 લોહનો અણી દાર ખુટો
 સોનેરી (ના) શોનાના.
 કિમ્મત (ના) ભાવ.
 ખુટા (ના) કમળનાં ફુલ.
 હળપાણી (ના) લોહનો દાંતો
 કિનખાખ (ના) જર.
 પાવડો (ના) માટી ઉસરડવા
 નું લોહાનું હથીઆર.
 માંકળ (ના) લોહાની માંકળી
 નકુઆ (ના) માંકળ ભરાવવા
 નો ખીલો.
 હળ (ના) જમીન એડવાનો
 લોહનો અણીદાર ખીટો
 થએલી (ફ) ખનેલી.
 અંન (ના) અનાજ.
 પાઠ ૭૮ મો.
 ડોકું (ના) ધડની ઉપરનોભા
 ગ; ડોક.
 હડપચી (ના) ઘઢી આગળ
 ની જગો.
 બોચી (ના) ગરદન.
 ગાંસડી (ના) ખસડી; પોટલી.
 લમણા (ના) માલ આગળ
 નો ભાગ.
 મોખરો (ના) જાણી.
 ખડ (ના) ડોકાની નીચેનો

ભાગ. (ના) ચોટલો.
ખાંડ ૭૬ મો.

અગલ (ના) કાપ.
પેડુ=પેટ નીચેની જગા.
તળીઉ=નીચલો ભાગ.
વાંચો (ના) પીઠ; અરડો.
કેડો (ના) કમરો.
ગાળો (ના) ભાગ.
એડી (ના) પગના તળીઆ
ને ખડા આગળનો ભાગ.
ઢીંચણુ (ના) ધુટણ.
થાપો (ના) ભાગ.
ધુટી (ના) પગની એડી

અમો (ના) આંધ.
કાંડુ=હાથનો પોરોચો.
આથળ (ના) જાંગ.
કાપ (ના) અગલ.
હથેલી (ના) હથેલી.
નજો (ના) ધુટણુ હેઠનો ભાગ.
ખાંડ ૮૦ મો.

એગત (ના) અંગત.
આંખવાડીઊં=આંખા હિંગે
લા હોય તે વાડી.
રખવાળ=આચવનર.
ટપેચો (ક્રી) ડોકયા, માર્યા
પહોંચો (ક્રિ) આવી લાગો
ઝાંપો=કાંઠાનું આરણું.

કેરી (ના) આંખનું ફા
હોંડ (ક્રિ) ચાલ રોડ.
ખાંડ ૮૧ મો.
નંગ (ન) નંગત.
પ્રેમ (ના) હેત; પ્યાર.
કામ (ના) ડોકાણું.
માગકચાળી (નિ) નસાવવા
ન: નસીયવાળો
પેશે (ક્રિ) આવે.
કરશે (ક્રી) થેામશે.
રડો (વી) મારો.
ઝરો (વી) અગળ.
મહેતા (ના) મહેતાજી ગુર.
નંગ (ના) એગત

(કવીતાની સમજૂતી.) (૧૧)

જેને જેવી (અંગત તેવોજ રંગ ત્યાં અસે, જેને જેવી અંગત તેવુંજ
હેત ત્યાં વધે, જેને જેવી અંગત તેવાંજ કામ તે કરશે, અને જેને જેવી
અંગત તેવોજ ડોકાણુ જઘને તે ઉમો રહેશે; મારી અંગત હશે તો મરો અ
નશે; ને મહારી અંગત હશે તો મહારો અને; પણ મારો મહેતાજી શીખ-
વનાર હોય તેના અંગથી નશીયવાળો હોય તો તે વિદ્યા ભણે, (ભણીને ન-
શીયવાળો થાય).

ખાંડ ૮૨ મો.
જલેખી (ના) એક જાતનું
ખાંડનો રમ પાયેલું પક-
વાન.
ભાખરા=જડા રોટલા.
ચાર (અ) ગયે વરશે.
ભાણુ (ના) જસવાના આ-
મન ઉપર.
પકવાન (ના) લાડુ જલેખી

હહીતરાં વગે મીઠાઈ.
પતામાં (ના) પતામાં.
હારડા=ખાંડતાં ચકતા.
નાત=જમણવાર; જાત.
રમકડાં=ખાંડના રમનીઆ
વાની ચીજો.
ધેઅર (ના) એક જાતનું ખાં
ડનો રમ પાયેલું પકવાન
ખાંડ ૮૩ મો.

ખાતર (ના) મોટું ખાંડું.
ખોતરવું (ક્રી) ખોદવું.
વણુખર (વિ) સીકરે; પણ
જરામાંનો.
નજર (ના) નીધા; દયાન.
દાટવું (ક્રિ) ડકણાવવું
ધન (ના) પૈસો; દોલત.
ધણી (ના) શેઠ; મોટીક
મમજે (ક્ર) ચેતે.

તોલુનો (કૃ) એંચનો.
 ગજલુ (કૃ) એવાયલુ.
 પાઠ ૮૪ મો.
 વઠવડ (ના) લડાઇ.
 મેળાવ (ના) મુલકત.
 ચડભડી (ક) સઢી; વઢી.
 જમણ (ના) જમણાં.
 અથાણુ (ના) આથણુ.
 ઝેખી (ન) પતરાણુ.
 ખરીદવું = ત્યાણુ લેવું.
 જણીઓ = અધઓ.
 રડયું ખડયું = કોઇ કોઇ.
 મામટો (વી) એકટો.
 હાથલુ = કદવનું મટકું.
 ભેગુ (તી) એકડું; માથે.
 મોધુ = વણી કિમ્મતનું.
 મહકાર = પૈમાવાળો.
 આખરદાગ્ર અહરથ.
 લેખુ (ના) ગણતી
 ખાટો (ના) સેર પોકાર.
 લેખરે = ગણે; પતકરે
 શેનું (મ) કઇચીજનું?
 પાઠ ૮૫ મો.
 મમડી (ના) કાગડા કરતાં
 મોટું જખરી પાંચ વાળુ
 પક્ષી.
 વાધરી (ના) પારખી.
 જાળ (ના) કુંદો.
 કરમરવું (કી) કાબાવાલા કરવા
 મરડવું (કી) આમગવું.
 અમથો (વી) ખાલી
 અમેડયું = નુકશાન કયું

લુચ્ચી (વી) હોંગી, ખંધી.
 ડોક (ના) ગરદન; ગળું.
 વિચાનું = તોલ કરવા.
 પાઠ ૮૬ મો.
 ખીડમાં (ના) ખેતરમાં.
 નમન (ના) ખાન; જુદ.
 કુલવતુ (કી) મોટું કરવું.
 ગળુ (ના) શક્તી
 તાલેવન (વી) પૈનાદાર.
 ખરોખ [ના] મરખુ.
 ખચ ખુટલુ (ના) પરચુ.
 લુ ખચ.
 ચંપધને (ક) દયાધને.
 ખરોખરી (ના) મરખા મર-
 ખી; હરીશી.
 પાઠ ૮૭ મો.
 આડોશી પાડોશી (ના) પાસે
 ના ધરમા રહેનારા જોડે-
 ના ધરના.
 જાગવું = જાગરત રહેવું.
 ગુણપાડ (ના) ઉપકાર
 પકડયો (કી) ઝાલ્યો
 ચોકી (ના) પહેરો
 જાળવ્યુ (કી) માચવી રા-
 ખું; તપાસી રાખ્યું.
 ચાકરો (ના) નોકરો.
 પાઠ ૮૮ મો.
 કંદોઇ (ના) માઠાઇ, બજાયાં
 વગેરે વેચનારો
 ખડકી મુકતું (કી) ગોઠવે
 રાખવું.
 શાકરીઆ (વી) ખાંડનો રમ

પાચેલા; મીઠા
 ચકરડી (ના) વાંચે કરવું કા-
 મળનું રમકડું.
 મીઠાઇ (ના) અગ્રી, પેડા વ
 ગેરે મીઠી ચીજો
 કચરોટ (ના) કોરણવાળુ.
 છાછર વાસણ
 પાલખી = ખુલ્લો મેનો.
 ચોંસલાં = ચોડાં કડકાં.
 રમકડાં = રમવાની ચીજો.
 ઠઠ = મેદની; ભીડ
 વાહોરો (ના) હોરો.
 આમાન (ના) ચીજો
 પાઠ ૮૯ મો.
 પંચરાઉ (વી) પાંચ જાતની
 પાંચવાનાની.
 કાંદરા (ના) {
 તુવેર (ના) {
 નાગલી {
 મકાઇ (ના) { જુદી જુદી
 લાંગ (ના) { જાતનાં અ-
 ખંટી (ના) { અનાજનાં
 મસુરે (ના) { નામ.
 રાજભરો,
 ખાવટો,
 મઠ, (ના) {
 અપખામ (ના) ભુખ્યા રહેવું
 તે, લાંધણ.
 ફરાળ (ના) ફળનો આહાર
 કરવો તે; (ફલમાં ખાંચા
 ની ચીજો)
 જાગ [ના] જુવાર.

હાંમર (ના) બાત.

પાઠ ૬૦ મો.

ધાંચી (ના) તેલ; તેલ દી-
વેલ વેચનારો.

કણુત્રીકિ (ના) કણુત્રીનુતેલ

ધાણી (ના) તેલ, દીવેલી વ-
ગેરે પીલવાનો લાકયાનો

સાંચો.

સરસીકિ (ના) સરસવનુતેલ

ફોલ્લા (ના) ઝુમડાં.

પીલવું=દાબવું; કચરડવું.

મધના (વિ) બધા.

સરસવ=સરસીકિ કાડવાનારો

ધજેવા દાણા.

ડાળીકિ=ડાળીનુતેલ

એરંડી (ના) દીવેલી.

ખોલ (ના) પીલનાં કુચો રહે
છે તે.

ડાળી=મહુડાનાં પી.

સ્વાદ (ના) મારું,

કણુત્રી (ના) એક જાતના અ-
જસીને મળત કીણાદાણા

પાઠ ૬૧ મો.

હકીકત (ના) વાત; વીરના-
ર રૂવાલ.

કાચુ કોર (વી) તબેલું.

ખંખેરી [ક] કાપડી.

મંજેરી (ના) ધુનરા ધારી

જેવું ખાંડવાળુ ખાવાનું

ખરખરીને (ક) ધણોજ.

દારખાનુ (ના) આતમખાનુ

શીરો=એક જાતનું લયકા

જેવું ખાવાનું.

ગેર (ના) એક જાતની બારી
લ માટી.

કુલકરણી (ના) કુલકર.

જાળાં (ના) કરોળીઆનાં પડ

ટેટા (ના) ફટાકા.

ખચકો (ના) ગાંમડો.

ફટાકા (ના) ટેટા.

ઉઘેબુચે=ધોળી કીડી.

મકીઆં (ના) મુકીઆં.

પટારો=ગાડી પેટી.

છછુદાં (ના) કુલકરણી.

ફૂતા ફૂતાં=જુદાં જુદાં,

ચોપડે (કી) લગાવે.

ભારે=જોયા કીમતી.

છાડેછે (કી) ફોડેછે.

(હિંદુના મહિના.)

૧	કારતક.	૪
૨	માગસર.	૫
૩	પૌષ.	૬

૭	વૈશાખ.
૮	જ્યેષ્ઠ.
૯	શ્રવ.

૧૦	શ્રાવણ.
૧૧	ભાદરવ.
૧૨	આશ્વિ.

(હિંદુની તીથીઓ.)

૧	પડરો.	૫
૨	ખીજ.	૬
૩	ત્રોજ.	૭
૪	ચોથ.	૮

૫	પાંચેમ.	૯	નોમ.
૬	છઠ.	૧૦	દસમ
૭	સાતેમ.	૧૧	અગતિયારમ
૮	આઠેમ.	૧૨	બારમ.

૧૩	તેરમ.
૧૪	ચૌદશ.
૧૫	પુનમ
૩૦/૦	અમાસ.

(અંગ્રેજી મહિના.)

૧	જાન્યુઆરી	૩૧
૨	ફેબ્રુઆરી	૨૮.
૩	માર્ચ	૩૧
૪	એપ્રિલ	૩૦

૫	મે.	૩૧
૬	જુન	૩૦
૭	જુલાઈ	૩૧
૮	અગષ્ટ	૩૧

૯	સપ્ટેમ્બર	૩૦
૧૦	અક્ટોબર	૩૧
૧૧	નોવેમ્બર	૩૦
૧૨	ડિસેમ્બર	૩૧

સમાપ્ત.

જાહેર સ્વર.

હું નીચે સહી કરનાર નમ્રનામુ.
વેક ઝાઢેર કંઈક કે, આ ચોપડી તથા
બીજાં ઘણી જાતનાં પુસ્તકો મ્હારા ગ્રંથોદય
પ્રેસમાં છાપેલાં તથા મુંબાઈનાં છાપેલાં સંસ્કૃત,
હીંદુસ્તાની, ગુજરાતી, મરાઠી, ઇંગ્રેજી ડીક્ષનેરીઓ,
વૈષ્ણવ ધર્મની વાગતાઓ તથા તરણુમાઓ, કાયદાઓ, વૈદ્ય-
દકનાં તથા નાટકો, કીસ્સાઓ, જૈનધર્મનાં તથા સરકારી મુજ-
રાતી તથા ઇંગ્રેજી વીગરે નિરાળોમાં ચાલતી ચોપડીઓ તથા
ઘેડેલી ચોપડાંથી તે સાતમી ચોપડી સુધીના અર્થ. ઇનીહા-
સના પ્રસ્નોત્તર, વંસાવળીઓ વીગરે બીજી ઘણી જા-
તનાં પુસ્તકો સરસ છાપ ને સસ્તી કીમતે મ-
ળશે. માટે સાંમટી લેવી હોય તેમજે યોગ્યે
૩ કાગળ લખી ખુલાસો કરવો. નાટ્યે
૩ કાગળ લેવામાં આવશે નહીં.

સરનામુ.

હરગોવિનદાસ હરજીવનદાસ. પુસ્તકવાળા.

મુ. અમદાવાદ.

બુકસેલર. મહાદેવ રામચંદ્ર જગુષ્ટે.

મુ. અમદાવાદ.

